

ADALÉKOK A 90-ES ÉVEK IRODALMÁHOZ.

— Befejező közlemény. —

Ugyanezen gyűlés alakjai bizonyára azok is, a kikről egyes kisebb-nagyobb versek — hol dicsérő, hol roszáló hangon — szólnak. Kétszer is újra kezdi a leíró ezeket; de úgy gondolom czélszerűbb egymás után közölni őket a mint következnek.

Domine Balogh Petre!

Quid tu Petre Balogh nos terres! quidve minaris
 Quorsum in Catholicos fulmina bruta jadis,
 Quid modo tam rabido sectas fervore tueris,
 Cum sis nullius Religionis Homo.
 Forte tibi hos subdit Mercurius ille furores,
 Cujus jam hausisti, plus minus octo libras.
 Haeresis est Meretrix scimus, similisque charybdi
 Quae licet ebiberit plurima, plura sinit.
 Haeresis Arma quidem jactat, quaeritque tumultus,
 Crescere cum solis his amet illa modis.
 Te tamen, idque magis, Latomorum gloria cum sis,
 Has tam infantiles miror inisse vias.
 Scimus, quo tua mens, quo verba minacia tendant,
 Scimus quid quaeras, arte, dolisque tuis.
 Nempe minis firmare tuam cupis improbe sectam,
 Terroresque jadis, tu licet ipse tremas.
 Hocne levi tonitru, nullo quod fulmine factum est,
 Pectora nostra Balogh! concutienda putas.
 Erras, crede mihi, et nimium Petre turpiter erras,
 Si nos frangi aliquo posse timore putas.
 Non est in Pueros, vel quas scis vincere Damas,
 Pugna, sed in duros ista futura viros.
 Tu prius ergo tuas totus circumspice vires,
 Ad pugnas, quam res Religionis eat,
 Produc in Campos, atque instrue fortibus Armis
 Haereticum Tellus Hungara quidquid habet,
 Fac Stygiis redeat celebris Botskajus ab Oris
 Pace mea hic tantus Dux tua castra regat.
 Quos tua Verba parum, minus hos tua Castra movebunt,
 Sic nimis armatus despiciere magis.
 Non sunt quae fuerant quondam felicia vobis,
 Tempora, jam vestri praeteriere dies.
 Objiciat vobis solus Erdődy Croatas
 Non satis his solis Haeresis omnis erit.
 Caetera subficeo. nolo terrere trementem
 Jamque laborantem mergere nolo Natem.
 Ad Berzenczenes propera, tibi svadeo Thermas,
 Quid tu Foemineus Semivir arma paras.
 Quid sectas simulas, harum in te non fuit unquam
 Cura, nec illius Religionis amor.

In Stephanum Kárász.

Clero tam charas, quia protegis acriter Aras,
 Tu tibi nunc Kárász praemia magna paras.

In Eundem.

Clero qui charas defendis Proditor Aras,
 Arte tibi Kárász praemia sacra paras.
 Orco dona paras, nam Pannon vadit ad Haras,
 Te Duce, quando Aras esse putat Thiaras.

In Cardinalem et Primate[m] Comitem Battyányi.

Tu Regni Primas, Regni quoque primus haberi[s]
 Battyáni Patriae spes Columenque Tuae,
 Nec facit, ut Primus habere Tiara, vel altum
 Stemma, vel exitium Theologiae minans.
 Cor facit humanum Patriae, Regique fidele
 Servitium, Verus Religionis Amor.
 Sic, age, sic Patriam, Legesque, fidemque tuere,
 Mitis ut est, duros respuit illa modos.
 Sic Duce te Regnum, Pax, Religioque vigebit,
 Sic non fucatus Pectora junget Amor.
 Sic Pietas, et gratus Amor, Tua Marmore sculpi[t]
 Nomina, et haec memori Carmine facta canet.
 Battyani Regnum Regi connexuit, Idem
 Qui Regnum Regno conciliavit erat.

In Bezeredium.

Astutus multis, paucisque fidelis haberi[s]
 Cum Debreczinum Te probat esse suum.

In Beöthium.

Debreczinensi merito dignissimus Aura,
 Urbs tibi perversa meta laboris erit.

In Abafium.

Officium Tibi sit Budae compescere temet
 Quis sis, facta probant, impia verba docent.

In Mariassium.

Tu qui perversa, pervertis voce Dietam
 Vocifer invites ad tua Vota trahis.
 Muta Animum, post haec Consilia, belle capesse
 Nam tibi pro Tergo, Verbera multa paras.

In Majthenyium.

Majthenio similem per Te submitto Salutem.
 Ni taceat, Baculis subdet et ipse cutem.

In Almasium.

Rana, coaxando, cur turbas Vota Dietae
 Ni taceas, subito Bartholomaeus eris.

In Szilium, V. Comitem Pestiensem.

Subdolos es, frigidus, calidus, jam versicoloris
 Bina sub astuto pectore corda geris.
 Et reliquus tibi sit fatali mente Character
 Quem non penna satis, sed tua facta docent.

In Episcopum Agriensem.

Heu! fugite Cives Agriensis Praesulis Arma,
 Aere, superstitiis parta, piisque dolis.
 Praesidio male tuta, suo, Gens Hungara flebit
 Qui Patriam missis, mysteriisque dicat.
 Nulla fides, pietasque Viris, quibus Ara tumentes
 Dat titulos, haeredum eripit, auget opem.
 Credite, cui spreta est populi jurata voluntas,
 Is commune bonum fidus amare nequit.

In Clem Illésházy, Deputatum Cottus Trenchiniensis.

Dicit, qui reputat genitum te Patre Joanne
 Heu procul a proprio stipite poma cadunt.
 Dicit, qui Stephani te putat esse Nepotem,
 Non procul a Protavi Stipite poma cadunt.

Aliud in eundem.

Filius es Stephani, non Illésházy Joannis.
 Stemna quidem negat hoc, sed tua facta docent.

In Missitz, Strigoniensem V. Comitem.

Sancte Pater *Kohen*, mutato Nomine Missitz.
 Ora pro nobis, et ratione tace.
 Enthusiasta sacer, caeco quo lumine zelas
 Postposita Patriae prosperitate, fide,
 Non ridiculum Te per suffragia Mundo
 Redde; sed ut maneas absque pudore, tace.

In Canonicum Erdélyi.

De Grege rasorum cum sis Erdélyi Virorum
 Dementem mentem sors dedit ipsa tibi.
 Tu Protestantum conaris frangere Collum,
 Sic Orthodoxus quilibet Oxus agit.
 Sed videsne quod cessarunt tempore sancti,
 Qua Martyr primus, Tu Rhadamanta petas.

In Canonicum Hollósy.

Luscus es Hollósy, sed si tibi Lingva deesset,
 Pro Patria melius postea crede foret.

De V. Comite Majtényi.

Seu Atheista seu Latonius sis, seu Deista,
 Majtényi; ast quod sis, constat, honestus homo.
 Cum tua nullo sit ratio tibi carcere clausa
 I audax Patriae, commoda, quaere tuae.
 Pecte sacros Patriae, quia sunt sic noxa. Cucullos
 Detege, ubi nervus, quo caret, illa latet.

In Almásy Consiliarium.

Atrius Almásy tibi cor est corde Luporum
 Lingua tibi est Stygiis nonnisi digna rogis.
 Tu Protestantes compellas Nomine Fratrum
 Et tamen o Coridon! insidiaris eis.
 An Fratrum fas est praescindere guttura cultro?
 An fas est horum subdere colla jugo?
 Tu tamen haec Cleri, Nebulo! impia vota secundas
 An tali Patriae quaeritur arte Salus?

In Deputatos Mixtae Deputationis, et Personalem.

Tempus adest, Oculos aperi, cor, pectora pande
 Si civis es Patriae, si tibi vera fides.
 Omnia sub tacitis latitant praestigia factis
 Et quidquid virus est, tegitur, obdicitur.
 Vetus erat, verum est: Nosces ex ungue Leonem,
 Adagium, firmat Mixta Deputatio.
 Horvathius quis sit. Luby quis, quis Bezerédy
 Nomina dum refero, jam retulisse sat est.
 Hi non Calvinii, non Turcae, neque Papistae,
 Dic mihi jam quid sint? Omnia, tumque nihil.
 Hos nihilos videre licet in Pectore Status
 Praesidis, ast muti, qui deputavit eos.
 Si mutus est, taceat, non sunt haec Pharmaca rebus
 Apta suis, veritas est Medicina, muto.
 Consule tempus adest, Deputatos verte, reverté
 Sufficiens alios, qui religione valent.
 Hos veluti Pestes, Viperas, de pectore pelle.
 Furfure sublato, consuluisse valet.

In Almásy, Hevesiensem Ablegatum.

Dum genus eximium praeclaris Dotibus ornas
 Flumine sermonis, quod fluit ore tibi
 Ingenii cultu, et gravium moderamine morum
 Dignus es, ut Laudes mille, decusque feras.
 Te celebrabo, viri bene fictum exemplar, honesti
 Cui constans pectus, justitiaeque favens.
 Cui fas, et justum cordi est, nec pectore vasto
 De propria, sensum, Religione tenet.
 Religio casta, et Patriae insuperabilis Ardor,
 Et virtus, Civem non variata facit.
 Ergo Decus, quo te fulgentem Patria cernit,
 Provehe, dum ad celsos promoveare Gradus.

In Andr. Berzeviczy, Ablegatum Scepusiensem.

Circulus Articulum de Religione peregit.
 Finem Sermonis Berzevi-zyque ponet.
 Praeco erat hac in re, quamvis clamorosus adusque
 In reliquis Piscis, tam taciturnus erit.
 Obtenti, auxiliante Clero, sibi Scepusiensi
 Officii merces, haec fuit ampla satis.

Mellőzvéen egy Szent-Imrei Pálra, Torna megye követére magyarul, de egyáltalában nem nagy hízelgéssel, írt verset, egy Balogh Péterre, majd Bezerédyre és Beőthyre írottat közlök még; azután ismét más csoportra térek át.

In Petrum Balogh.

Petre Balogh dictum satis est, es nomine utroque
 Infaustus Regno, plurima damna seris.
 Ut Petrus Christum, Patriam tu fronte negare
 Perfrita pergis, salvificamque fidem.
 Instructum monitis Neogradia terra severis
 Misit, ut in Patria Commoda pervigiles.

Ast tu perjurus nunquam, nisi leva loquendo
 Mandatis renuis, turgida colla dare.
 Nil jam Catenitus (?) prosunt, nil credere verbis
 Haec fuerant Patriae vera ruina tuae.
 A bene directis nec unquam discedito latum,
 Nam Neogradiadum mens ea semper erit,
 Ut Patriae Legibus Vigor insit, cuncta in fausta
 Ex Templo cessent, pax stabilisque fiat.
 Rex coronetur prius attamen juret in illa
 Quae sine nec Regnum, Rex neque stare potest.
 Haec tene constanter, sed et loquere ut tibi dicant
 Ceperat hic leve, sed bene finit opus.

In Bezerédy et Beöthy.

Quae serimus metimus vetus et haec publica vox est.
 Aurum si semines, Aurea pisa leges.
 Spicea dona sero, Cereris meto spicea dona
 Hanc servat constans annua terra fidem.
 Scimus Lex Latronis haec non est hisce duobus
 Errores seminant, aurea dona metuut.

(A sor alá van írva, ugyane kézzel: empty pretio a Protestantibus.)

A magyar nyelv érdekében is szól egy hosszú vers, melynek
 czíme: Az ártatlan Magyar Nyelv némely Tótoktól elrémítettén, fut
 lélektelen az igaz Magyar Hazafiakhoz segedelem kérésre.«

Óh átkozott Nemzet! Otsmány teremtések!
 Gyilkosok, Gyilkosok! Hóhéri Nemzések!
 Óh! hogy tűrhet a föld illy dúrva Népeket,
 A Nap hogy nézheti az illy embereket,
 Nem más, a vad Tigris szoptatta ezeket
 Vagy a mérges Sárkány adta lételeket,
 Úgy van: mert különben velem illy méltatlan
 Hogy bánnának? hiszem már e sok s hallatlan.
 Óh! kedves véreim! igaz Magyaraim!
 Hozzátok sietnek lankadó Lábaim.
 A vad kegyetlenség mint üldöz, láttyátok
 Hív kezetek töllem hát meg ne vonnyátok.
 Egyedül bennetek van minden reményem.
 Hogy rám tekintetek el hiszem, s reményilem.
 Hív Magyar vérrel foly még a ti eretek
 Essen meg hát rajtam most is jó szivetek.
 Egy emlőt szoptatok velem, jól tudjátok,
 Igaz és hív testvér voltam én hozzátok,
 Láttátok eddig is mióta méltatlan
 Szenvedtem ezektől, bár voltam ártatlan.
 Egy Anyától s ugyan egy ágyba születni,
 E rossz testvérektől még is üldöztetni,
 Ugyan nem Kaini cselekedet-é ez?
 Vald meg, akárki légy, nem pogányság-é ez?
 Hát így köszönitek ezen jó Anyának,
 Ki titeket fel vett s tart maga fiának,
 Hogy még bosszúsággal, s rosszal illetitek
 Igaz fiait is bántjátok, sértitek?
 Szerencsétlen Anya, Jóságod okozta,
 Nagyobb részint e bajt s mi reánk is hozta.

Hogy a Deák nyelvet magadhoz fogadtad,
 Azzal mind magadnak, mind nekünk meg adtad.
 Miólta a K... Nállad bé színlette
 Magát, s minden helyen jó polczra helyhette.
 A szegény Magyar Nyelv, mint el vetett Árva
 A feledékenység barlangjába zárva
 El hagyatott, s minden betstől meg fosztatott
 Csak nyögött, de nyilván soha sem szólhatott.
 Ez alatt a Haza, az én kedves Anyám,
 Ámbár sokszor könyves szemekkel nézett rám.
 Hogy bajomról tégyen, tőle nem lehetett
 A sok inség által szegény le veretett.
 Egyszer el jött az a régen kívánt óra,
 Hogy valaha dolga kezd fordúlni jóra.
 Én is, mint egyetlenegy kedves Leánya
 Kit a balsors eddig ide s tova hánya
 Régi keservimet kezdém felejteni
 Látván, hogy rajtam is készül segíteni.
 De alig kezdett még mellettem szólni,
 Szavát az irigység már kész el folytatni
 A Tótság ellenem fel tátotta száját
 Keresi vesztetre minden Practicáját.
 Kerget ez a földnek leg mérgesbb fajzattya
 Nints szív benne, szómat meg sem is halgattya.
 Léphet-é már ennél a háladatlanság
 Magasabb Gráditra? (szóly óh! ártatlanság)
 Egy olyan Anyának emlőin nőni fel,
 Ki magzati körül mindent meg tesz, s mivel,
 Ápolgattya őket, neveli s táplállya
 Végső falattyát is tőlök nem sajnállya.
 Már az illy jó Anyát meg vetni s útátni
 Bosszontani s véle rútvál szembe szállni
 Nem Annyát marczongó Vipera fiaknak
 Szokása é? S Annyát meg öklelő Baknak?
 De másként ezek a föld gaz szemettyei
 Soha az Anyának igaz szülőttei
 Nem voltak: Fattyai ezek a Hazának,
 Kiket az Egek ránk tsapásúl adának.
Jezer-nyitzy! kinek az utóbb fél neve
 Az Haza előtt rég utálatos leve.
 Egy tenyeres talpas, szőrös, bromtas Medve,
 Ha Magyarat ölhetne tsak úgy volna kedve.
 Ezt igaz Magyarak vallyon ki mondaná?
 Hanem ha magát is bolondnak vallaná.
 Orrodra Furiák karikát verjenek
 Tántzolni Pokolba Plútóhoz vigyenek.
 Körülted ördögök sorba dudállyanak
 A tántzolás közben jól meg bufollyanak.
Misits tsak annyival különb a társánál,
 A mennyivel külömb az eb a kutyanál
 Ez is tsak egy Hetzbe való vén Tót Bika
 Ennek is nyakába kén tsak vas karika.
 Ekkor fogna szeme jobban merevülni,
 Mint mikor ellenem meg talált bödülni.
 Magyarok! szemetek ugyan hol hagyátok
 Mikor követ helyett Bikát választátok?
 Másszor magatokat jól észbe vegyétek
 Bikátokat tsak a tsordára küldjétek,

Priletzky Ennek is tsupa Tót a neve
 Súlt bolond volt az is, ki követnek teve.
 Tám azt gondolták ott, hogy ide kaszálni
 Kell most a Tót Legény, vagy tsak kiabálni.
 Luczifer testedről arassa le szöröd
 Osztán szalma helyett égesse meg bőröd.
 Így tanúld meg, hogy egy nagy vétek magában
 Tapodni a Haza nyelvét a Hazában.
 Egyebek is, a kik reám ugattatok
 Az említettekkel reám morgóttatok,
 De kiknek nem méltó említeni neveket
 Bátran magatokra vegyétek ezeket.
 És légyen azon föld darabja átkozott,
 Melly valaha tsak egy Tótot termelt s hozott.
 Ti pedig Magyarok! igaz Testvéreim,
 A kik jól tudjátok méltó keserveim
 Ti, kiknek neveknek a későség szája
 Lészen ki hirdető hangos trombitája
 Ti, mondom, véreim! fogjátok pártomat
 Ne hagyátok tovább ügyetlen sorsomat.
 Így mind én, mind pedig szerelmes Anyátok
 S Minden igaz Magyar áldást kíván rátok.

A *mágnások* ellen is szól egy vers, »*Mentő Beszéd* melly az esküvésre kényszerített Mágnásokat, ezen helytelen kívánság alól felszabadította« czimmal. Szerzőjéül csak »egy hív Mágnás« van megnevezve. Mottoúl Juvenalishnak ezen sorai szolgálnak.

Si natura negat facit Indignatio Versum
 Qualemcumque potest.

A vers maga, melyen a gúnyos hang világosan érzik s az is jól kitűnik, hogy nem mágnás írta, így hangzik:

Képtelen kívánság, veszett igyekezet
 A ki ki gondolta, még az is vétkezett,
Minden Magyar, a ki hazánk fia s vére
Esküdjön az Haza s Nemzet hűségére.
 Hogy hogy esküdjem én egy olyan Hazának
 Hűségére, s elő mentére javának
 Melly eránt hűséges soha nem is voltam,
 Mellette soha sem, de ellene szoltam,
 Egy olyan Nemzethez hogy legyek én jó s hív
 Melly eránt mellyemben buzgón nem vér a szív.
 Mellynek Törvényeit, Nyelvét és ruháját
 Tsak oiybá tartottam, mint lábom kaptzáját.
 Most ugyan kéjtelen felvettem ezeket
 De tsak hogy bé kössem az olyan szemeket,
 Kik a szabók felől oly sok jót ígérnek
 Hogy ők a ruhával szíveket is mérnek.
 Hogy tegyck én hitet olyan Törvényekre
 S hogy hogy ajánlhassam magamat ezekre
 Melyet hogy bé töltsck soha szándékomban
 Nem volt, nints, de nem is lessz akaratomban.
 Hát már én le mondjak minden jutalmakról
 Nemzetemért, ne is álmodjam azokról?
 Tsak olly Tisztségeket vállaljak magamra
 Melly céloz Hazámra, s nem az én javamra.

Tsak vald meg, láttál é olyan kívánságot,
 Melly arra kényszerít minden Mágnásságot
 Hogy keze hajoljon ezer nyolez százakhoz
 Inkább, mint hat ezer vagy több forintokhoz.
 S ha a király egy szép keresztel kinállya
 Hazájáért azt is mindjárt contemnállya.
 Könnyű jó Nemesek nektek így beszélni.
 Mert az olly dolgoknak betsít meg itélni
 Nem tudjátok, vagy tám nem is akarjátok,
 Irigylitek, azért tátyátok rám szátok.
 Csak lár máztok, hogy jó, s hiv Magyarok legyünk
 De ha nem lehetünk, mi arról mit tegyünk?
 Hát nem elég hogy már Magyar köntösünk is,
 Mért kívánod hogy az legyen a szívünk is.
 Tudd meg ha nem tudtad, ki mondom egésszen
 Soha a kutyából szalonna nem lészen.

Több vers van már a *papok* ellen kikre a Fekete J. gróf mellett szóló versek közül is több vonatkozott. Az országgyűlés vallás-ügyi tárgyalásai s némelyeknek ezek alkalmával tanúsított magaviselete lehetett oka az ilyen erős kifakadásoknak, mint a műlyeneket találhatni e versekben is.

Ilyen tárgyú versek gyűjteményünkben a következők:

In Phaffos.

1°. Vos Scortatores
Vos Potatores
Pacis Osore
Et turbatores
Vos Impostores
Quorum honores
Multo majores
Sunt uti mores.
Infulati, Praepositi
Ablegati, Capituli,
Horum chorus
Totus clerus
Primus Status
Regno datus.	3°. Vos Sessionibus
Inestis omnibus
Ut Cives Civibus
Gratos, Potentibus
Reddatis infensos
In vires honestos
Pasquillos perversos
Ut scribatis
Jam sit satis,
Quo tendatis
Scimus satis,
Ut methodo
Tam perverso
Corda juncta
Sint sejuncta.
2°. Vos terrae pondera,
Vos plebis onera
Criminum nemora,
Perdant vos Sydera,
Vos fabulatores
Vos dementatores
Idoli Cultores,
Mundi turbatores
Phaffi cuncti
Sputo uncti
Bursae juncti
Falsi Sancti
Pharisaei
Hostes mei
Atque Dei
O vos Rei.	4°. Ut illos qui modo
Partium Studio
Sectarum Odio
Omni seposito
Unanimi voto
Sentiant pro toto
Non tantum pro fuco
Vestro, atque foco
Confundere, inficere
Possunt Vestrae
Mentis atrae,
Ut contritis
Principiis
Calvinismi
Lutherismi.

- 5°. Soli imperare,
Mundo Leges dare
Jus Cleri firmare,
Acs, res convasare
Possetis temere
Inermes premere,
Salutem vendere
Errores tegere.
Ast non perget
Haec res merget
Vos, et terget,
Gratis urget
In Pasquillis
Vester Bilis
Ut Calvinis
Nunc sit finis.
- 6°. Nam si incognita
Mansisset haec secta,
Forent gentes plenae
Superstitione,
Vos Brutis pejores
Vestri pravi mores
Finxissent, et boves,
O! vos deceptores!
Gratis Vestra
Mens sinistra
Vult, ut ferra
Horum stringat,
Vel saeviat
Is, qui amat
Proximum sat.
- 7°. Transiere illa
Rudia Saccula,
In quibus Infula
Sordida Merula
Posuerat Plebem,
Populum ac Regem,
Amicum et Fratrem,
Armare invicem.
Nunc est Mundus
Sic perfectus,
Quod jam Phaffus
Non scribat Jus,
Sunt Calvinii
Christiani
Cives Boni
Fratres nostri.
- 8°. Christus non premendo,
Neque saeviendo,
Mansvete, docendo
Convertit in Mundo,
Non erat illius
Character Mundanus,
Non est isthoc functus
Ullus Apostolus.
Ast Character
Phaffi, vester,
Erat semper
- Nominanter
Auctoritatem
Potestatem,
Quidditatem
Vanitatem
- 9°. Vestram evehere
Opes congerere
Honores gerere
Pulchras comprimere.
Mundum decipere,
Fabulis implere
Clerum prohibere
Missas divendere
Semper Minis,
Rogis, Armis,
Non Doctrinis
Non exemplis
Studuere
Mentes vestrae,
Protestantes
Convincere.
- 10°. Non Cura Animae
Verum Pecuniae
Sunt nunc Mentes Vestrae
Plurimum obsessae.
Populus Judaeus
Non est Christianus,
Nunquam tamen Phaffus
Est illi adversus.
Est Ratio
Ambitio
Non natio
Religio
Isthaec quoque
Sacerdote
Tam potente
Quam Papistae.
- 11°. Uti consveverit
Coloni in hac re
Quam Curam Animae
Nihil voluere
Tribuere suis
Mansvetis Ministris
In Calvinis sacris;
Haec non placet Phaffis
O! Rex, O! Plebs
Biceps, Anceps,
Quicumque es,
Quod non vides
Hanc Romani —
Catholici
Mentem Cleri.
- 12°. Metuit hic valde
Quod invalescente
Calvini Dogmate
Cadet Dignitate.
Obtestor te Regem
Populum et Plebem

Ad Gallicum pedem Ponamus hanc fecem. Nullam sedem Diaetalem His optarem, Sic jam Pacem Exoptarem.	Quod fidem Ajunt, volunt, Atque agunt Stant Capilli, Si Memini Quod hoc eis Sit muneris.
13°. Donec hi publicis Gaudent officiis, Nunquam erit finis Rixis, Discordiis Non Conscientiae Ducunt hae viperae, Hunc bonis privare, Supplicia dare Qui non idem	14°. Non darem pro Mille Florenis, quod ille Infamis Zsolnay Per Stephanum Vay Nuper in Diaeta Exceptus est ita, Quod et decrepita Stupebant Capita.

Paucis dixisse satis est.

(*Más kézzel, újabb irással utána: et multum.*)

A következő lapon ezek a feliratszerű sorok vannak:

Siste Hungare!
Hic est
Infelicis Patriae tuae Libertatis Urna
Quam
Dum Caesar Josephus
Regimine
illimitati Arbitrii accensus
tumulare voluisset,
sed
Felici rerum Conversione
jam jam
priori Vigori restituisset;
Fanaticus, intoleratusque
Clerus Venerabilis
Felicitatem Suam
in Oppressione Civium collocans,
bonorum Patriae Civium contemptu,
aliorum
propriae farinae infelici Cooperatione
sed et
Votis, Superstitione, Minis, Purgatorio, Precibus
et
Aere comparatis,
Parricida manu
nunc,
Dum eam liberam
putasti,
in perpetuum sepelit.
Exitum infelicem Patriae
desse,
Gentem Togatam
fuge
Averseris, exindeque disce,
Nihil mali in Orbe evenisse,
Cujus Sacerdos Causa non fuisset.

A 45-dik lapon egy latin című, de magyar szövegű vers kezdődik:

In Clerum Legibus, in Pacificationibus Viennensi et Linczensi fundatis
 liberum Protestantibus Religionis Exercitium admittentibus adversantem.
 Tantum Religio potuit svadere malorum. Juvenalis.

1. Világ tudja s bizonyította,
 Hogy miolta Róma áll
 S a szent Péter birodalma
 Egy Pápáról másra száll
 Minden viszontagságoknak
 A volt a nagy kút-feje
 S Európa majd mindétig
 Hit, s hadaknak mezeje,
2. Híjjában van a Tanítás
 Az Evangyeliomban
 Mellyet ugyan praedikálnak
 Száz ezernyi Templomban,
 Hogy a Felebarátunkat
 Szeressük mint magunkat
 S Mindenekben teljesítsük
 Ezen szent vallásunkat.
3. Valamennyi vallás vagyion
 Üldözi egy másikat
 Spanyol ország tüzre hánnya
 Ártatlan Polgárikat,
 Ha ama nagy szent Domonkost
 Szentjeknek nem esmerik
 S hogy a Pápa csaihatatlan,
 Hinni mint ők nem merik.
4. Frantzia ország keblében
 Hugonottát nem szenved,
 Annak semmi Polgári just
 Bár melly jámbor, nem enged.
 Azért nyolczvan ezereknét
 Minden féle Mesterek
 Más országba hordozkodnak
 A hol ők is emberek.
5. Olasz ország az Istenért
 Hogy szenvedhetne az mást,
 Mint Papistát? azt úgy nézzed
 Mint Római hit iakást,
 Nagyobb része Pap, s a többi
 Lomba s szegény emberek,
 Nem keresnek boldogulást
 Ottan az Eretneknek.
6. Anglus ha nem Puritánus
 Gyalázatnak a fia
 Senkit, ha nem Lutheranus,
 Szenvedne meg Dánia,
 Nintsen ott a Pápisának
 Semmiféle reménye,
 Hol más uralkodó hitnek
 Imádatik szekrénye.
7. Innen annyi Vér-ontások
 Számtalanul származtak,
 Mellyeket hit szakaások
 Majd mindétig okoztak.
 Közönséges volt a veszély,
 Csak a Pap épen maradt,
 Midőn Milliom ember veszett
 Ő nevetett az alatt.
8. A rontotta a Hazánkat
 Német királyok alatt
 Midőn Pázmán Uraimék
 Protestáns Statusokat
 Mint rá esküdt ellenségek
 Mindenképpen üldözték,
 S a legnagyobb Háborúban
 A Hazánkat keverték.
9. Már a ki azt meg fontollya
 Melly nagy kisdedség volt az,
 Egymást tsak azért üldözni,
 Hogy valamelly Hit-szakasz
 Nem egyezett meg amazal
 Mivel másképp veszi fel
 A hit dolgát, vagy a Pápa
 Előtt, mint ez nem térdel.
10. Hiszem ki ki szabad maga
 Lelki esmeretével,
 Nem is bírhat minden ember
 Egy embernek eszével,
 Ama nézi minden dolgot
 Maga saját szemével,
 Emez, mivel nem lát tovább
 Szerzett Pápa szemekkel.
11. Én úgy látom, hogy a Papok
 Álnok Maximájok ez,
 Melly az egész földön nékik
 Vak tiszteltet szerez,
 A felhevült országokat
 Zúr zavarba keverni
 S ezer mesterségek által
 Abból hasznokat nyerni.
12. Meg mutatják azt mostan is,
 A Diaetán Ókemek
 Mintha a Hasonlás Lelke
 Mászott volna beléjük,
 Hogy nem tudják munkálódni
 Azt a mit az igazság
 Es egyesség hoz magával,
 Hiszem, már ez nagy gazság.
13. A Pacificatioknak
 Mind ellene mondanak,
 Mellyek már száz esztendőktől
 Fogva szentül fennállnak.
 Meg nem fontolván jól azt hogy
 Azok a mik Nemzetek
 Közt esnek, még köteleznek
 Jobban mint a Törvények.
14. Hiszem bontsuk fel hát ugyan
 Ezen kettős Frigyeket
 Kevés idő múlva húzunk
 Mindnyájan Fegyvereket
 S vágjuk, rontjuk és üldözzük
 Egymást, mint Abderiták
 Majd nevetni fognak rajtunk
 A Papok az Ébadták.

15. Kelly fel azért, nagy Scytháknak
Nagyobb fia oh Magyar
Ne engedj, hogy ama mérges
Veszett Római agyar
A Lelki esméretedben
Kénnye szerént piszkálljon.
S kivált képpen a Polgári
Dolgokban se turkálljon.
16. De minék is emelked fel
Legelső statusságra,
Mintha kigyó mászott volna
A nyakad esigájára,
A ki még a Lelkedet is,
Ha lehetne kiszopná,
S a legnagyobb kintscedtúl is
Szabadságtól meg lopna ;
17. Mert tsakugyan azt mutatták
Magok viseletekben,
Hogy a Hazafiúságot
Ki tagadták szívckben,
- Sem Királynak, sem Hazának
Hanem másnak szolgálnak,
Tudnillik a Pápának
Szentelenül áldoznak.
18. Azért hijjában szólsz nékik
A Haza köz-javáról
Avagy annak romlott sorsa
Orvoslása módjáról,
Ők csak arra figyeimeznek
Hogy a jövedelmeket
És a Pápát meg ne sértsék
19. Nvezhetném mindazokat
Kik illy forma madarak ;
De most egyszer hagyok békét
Mert kis jobbúlást várok.
De mihelyt csak legkisebbet
Tesznek, meddig tsak birom
A Pennámat, nevekt szerént
Ökemeket le írom.
Paucis multa dixisse sat est.

Curiosa Metamorphosis Statuae Pasquini.

Midőn még a Pogány Róma virágozott
Idegen Istennek a mikor áldozott,
Akkor Pasquinusnak benne volt Lakása
Kinek irtoztató volt rágalmazása.
Úgy hogy a kit egyszer fel vett pennájára,
Meg motskolta azt úgy világ hallattára,
Hogy vagy oda hagyta a Római rangot,
Avagy a városban bújdosott, lappangott.
De minék utána Pasquin az átkozott
Róma öröme már meg halálozott,
Emelt néki Róma egy márvány oszlopot,
(Melly talán már le dűlt, vagy igen meg kopott)
A végre hogy a kit éltében motskola,
S a ki ellen ártó beszédet kohola,
Őt halála után átkozva említse
S mind azon motskokat rá vissza térítse.
Azután szokásba ment idő jártával,
Ha ki mást meg akart motskolni pennával,
Rágalmazásait Papirosra tette
S a midőn azt senki észre nem vehette,
Vagy szeggel e tsúnya Oszlopra szegezte,
Vagy pedig más módon reá csirizezte,
Hogy azt motskolhassa Világ hallattára
A ki ő nékie volt bosszúságára.
De Urak, halljunk szót, mi esett Rómában,
El szökött az Oszlop fekete ruhában
És tudja K... anyja annyi Papságokat
Szerzett, majd ki dűlytik a magyar falakat,
És már a motskoló tsúnya beszédeket
Nem rájok ragasztva láttjátok ezeket.
Az Ördög nyelvvel is segíti feletté
Halgasd tsak miket mond az eb teremtette.
Száját valamint tsak lehet úgy fel tátya
Nagy teli torokkal ceket kiáltya.
Hazafiak! néktek nem jó az egyesség,

Hidjétek el köztünk rossz lesz a békesség.
 Ne szenvedjétek el a Kálvénystákat.
 Hajtsátok ki őket az ilyen attákat.
 Kergessétek ki a Lutheranusokat,
 Nem vesszük mi nékik itt semmi hasznokat,
 Ők úgy élnek mint a Herék országunkban
 Semmit sem adóznak szent Papi zsákunkban,
 Sőt olly szabadságot akarnak magoknak,
 Mint nékünk van, hogy hogy adnátok azokat?
 Ezt ugyan ők ki nem fejezik ekképpen
 De a kinek tsak az esze vagyon épen
 Minden beszédjéből egy két szót ha ki lop,
 Meg láttya mit akar e fekete Oszlop.
 Ezek az Oszlopok veszedemesebbek
 Mint maga Pasquinus, még sérelmesebbek.
 Mert amaz tsak egyes embert károsíta
 Rágalmazásával tsak egyet pusztíta,
 De ez egy Hazának jár veszedelmére,
 Motskos beszédjével be hat veséjére.
 Azt mondja, hogy az ő Lelki esmereti
 Aztat tellyességgel el nem szenvedheti,
 Hogy egyik Hazafi a más Hazafival
 Éllyen mint Atyafi Testvér Atyafival.
 Rossz Lelki esméret az ollyan mondhatom,
 A mellyben az nem fér (nagyon tsudálhatom)
 Mellyet mind az Isten Törvényi dictálnak,
 Mind a természeti okosságban állnak.
 Csuda Lélek lehet az illy embereknek
 Mestere, a mellyben ezek nem férhetnek.
 Az illyennek vagy nem lehet esze helyjén,
 Vagy már mind kirepült a feje tetején.
 Bolond volt, a ki a Státus közé vette,
 Katédra a helyed, K... teremtette.
 Bár tsak az Isten még aztat megengedné,
 Kcdvos hazám veied ez jót cselekedné,
 Hogy ezen fekete Pasquin Maradéki,
 Mellyek a Pokolnak mérges akadéki
 Márvány oszlopokká el változhatnának
 Így nem lenne semmi baja a hazának.
 Akkor leg elsőben rá vetném fejemet,
 Hogy fel ragasztanám e tsekély verscmet.

A magyar koronáról is szól két vers. Egyiket, mivel rövidebb, egészen közlöm; de a másiktól csak egy pár versszakot mutatok be, minthogy kivált rövidebb sorokból álló része meglehetősen erőltetett.

A rövidebb így hangzik:

Szent és Apostoli Angyali Korona,
 Velel ragyog immár szent Sigmond kápolna,
 Örül, tapsol Buda, s vele Pannonia
 De a Porta rémül és Ottomannia.
 Mert magyarok karja, s azoké lessz kardja
 Dönt, omlaszt és szalaszt, Török azt jól tudja.

A másiknak czíme: »*Nemes Magyar Haza örömére.*« Jobb versszakai a következők:

Nemzetem ébredjél, zöld koszorút kötözz,
Valamerre fordúlsz, vig örömet öntözz,
Magyar módra pennád s nyelvéd szerént költözz
Nemes Magyar véred köntössébe öltözz.

Úgy virít Hajnalod két fényes csillagja,
S úgy nyílik Tavaszod szebb bimbós Rózsája.
Mutattya Hazánknak tündöklő példája
Hogy boldogúl ősink minden unokája

Üdvöz légy tehát már Angyali korona,
Kit vissza térített Mária Patrona
Magyarok Asszonya, ditsőséges Tornyá,
Legyél Magyaridnak fő Vezére s Anyja.¹

Közlő: IMRE LAJOS.

JÁSZAY PÁL NAPLÓJA.

— Harmadik közlemény. —

25. Csütörtök. Reggel 6-kor felkelvén B. Pistával elmentünk a Samu öcséséhez; a hol volt már akkor K. Kalmán is. Innét elmenvén Fáy Ábrishoz s Recskyékhez búcsúzni, kevés idő mulva visszatértem, s K. Kálmán elbeszélvén, hogy Zsoldos Feri télen valamely kemény hideg napon a havat a tokaji házokról lehányatni — kényszerülvén 6 emberrel, egy egész télen nem fűlt szobát reájok fűtetvén, mind a 6 ember megholt, a mint ő Mudránytól hallotta. 8-kor megindultunk s 12-re haza értünk Mikóházára. 2—3-ig írtunk egy a marhadög iránt jött igen hosszú consilium rendelését. 3—6-ig Samuval aludtunk. 8—11-ig megint írtuk ugyanazt. 11—1 f. 1-ig a jegyzéseimet írtam. Igen ködös hives idő volt. Legelőször láttam ez idén golyákat és gémekeket a Néma hegy alatt.

26. Péntek. 8—11-ig ugyanazt írtuk megint a mit tegnap. 11-kor azokat levivén, a V. Ispán megint más currentálni valókat adott, a melyeket alig hogy leírtuk, délután 3 órára nekem ismét azokat, a melyeket leírtunk, különös protocullumba hagyott foglalni. A protocullumot 4-re elvégezvén, levittem, s a mostani újságot elkértem a V. Ispántól olvasni. 4—6-ig a szörzacsokót kötöttem, 7—8-ig újságot, 8—10-ig egy kis könyvet olvastam, melynek e volt a titulusa: »Licet-ne episcopis et presbiteris catholicis relictis suis cathedris ac ecclesiis in diætiis et aliis regni dicasteriis in politica negotia se se inmiscere?« Egész nap borult idő s kemény felszél volt; délután hó is esett.

27. Szombat. Reggel 8—10-ig szarut metszettem, 10—12-ig hímezt vakartam. 12¹/₂-ig írtunk B. Samuval és expediáltunk a sz. bírák-

¹ Végül még egy darabot mutatok be a 39. lapról, »*Pater Noster Diac-taliter recitandum*« czímmel, mely így hangzik: Pater Zsolnay Veszprimiensis, qui es Vigilans in Circulis, splendeat Crux tua, plus quam potiorum Praeclatorum mutua, adveniat Diocesis, atque Voluntas Tua, sicut in Austria, et Buda, pari ratione, da Nobis Pacem Leopoldo 2 de et dimitte frivolis debita illa, quibus vexatur Nobilis gens Hungara, et ne Nos inducas in Intressentiam, sed libera nos ab illa, Amen.